

MEMORIAŁ
Generał Marii Wittek

PRZEZDZIECKA Maria ^{AK}

ps. "Joanne Prus"

Warszawa

| 1921 - 1986 |

3644/WSK

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — ⁺⁺ PRZEJŚCIECKA .....

Memie .....

3644/WSK

I/1. Relacja ✓ k. 2, s. 1-2

I/2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące osoby relatora —

I/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące osoby relatora —

II. Materiały uzupełniające relację ✓ k. 1, s. 1

III/1 – Materiały dotyczące rodziny relatora —

III/2 – Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 – Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III/4 – Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 – inne... —

IV. Korespondencja —

V. Nazwiskowe karty informacyjne ✓

VI. Fotografie *prosz*

I₁ Relacje

- Biogram oprac. przez M. Suleję, 2006 r., mps, kopia, k. 1, s. 1
- Biogram oprac. przez E. Zawacką i J. Kwamp do III t., Słownik kobiet odznaczonych odznaką VM^u, 2006, mps, rkps, kopia, k. 1, s. 2.

Archiwum M. Sulej 8 II 2006 r.

11. dek. 1754 / WSK-412 (07)

Maria Przeździecka

Córka Bolesława i Weroniki z d. Kondrackiej. Urodziła się 15 czerwca 1921 r. w Smardzewie w pow. płońskim.

Po wysiedleniu rodziny z Oporowa k. Wroniek w 1941 r. znalazła się w Warszawie.

W konspiracji od maja 1942 r. Używała ps. „Prus”. Ukończyła kursy sanitarne. Do wybuchu Powstania była studentką tajnej SGGW.

Podczas Powstania sanitariuszka 12 kompanii baonu „Dzik”. Uczestniczyła w walkach o Ratusz, o kościół Kanoniczek i o Bank Emisyjny. Ranna w Banku Emisyjnym 5 sierpnia 1944 r. podczas nalotu bombowego. Ponownie ranna 13 sierpnia przy wybuchu czołgu niemieckiego na ul. Kilińskiego. Uczestniczyła w walkach na Tamce i o pałac Ostrogskich. Po wycofaniu się 12 kompanii do Śródmieścia 8 września została ciężko ranna na kwaterach kompanii na Wspólnej 10. W szpitalu polowym przy Wspólnej 27 dr Bendkowski amputował jej nogę. Dzięki staraniom ojca przeniesiona do szpitala przy ul. Jaworzyńskiej 1 pod opiekę dr Józefa Bellerta. 19 października ewakuowana wraz z całym szpitalem i personelem do Krakowa. Wiosną 1945 r. wróciła do domu do ojca w Oporowie.

Po wojnie dokończyła studia rolnicze w Poznaniu.

Zmarła w 1986 r.

Uchwałą Rady Państwa nr 0/158 z dnia 17 lutego 1975r. została odznaczona Orderem Virtuti Militari V klasy „za wybitne zasługi w walce z hitlerowskim najeźdźcą”.

Źródła:

DW UdsKiOR, Imienny spis odznaczonych orderem wojennym Virtuti Militari w latach 1960-1987, poz. 2390; Okolski T., Batalion „Dzik” w Powstaniu Warszawskim, Warszawa 1994 r., s. 383, 500 (fot.).

Poprzednio omyłkowo przysłano biogram innej Marii Przeździeckiej^{II} – więźniarki Fordonu z NSZ na Mazowszu.

22 II uzupełniać:
Dkr. Biogram oprac. przez E2 i Dkr. do III tomu
"Mowiki VM Kobiet"

got. 22 IX 06
uzup. 8 X 07

1 komp.
D. b. 1
I/1/2

PRZEŹDZIECKA Maria (1921-1986), od 1942 jako „Prus” sanitariuszka 1 Obwodu Śródmieście Okręgu AK Warszawa-Miasto, w Powstaniu sanitariuszka 12 kompanii baonu WSOP „Dzik” Zgrupowania „Róg”

Maria Przeździecka urodziła się 15 VI 1921 w Smardzewie pow. Płońsk w rodzinie Bolesława Przeździeckiego i Weroniki z d. Kondrackiej. Mieszkała z rodzicami w Oporowie, pow. Szamotuły, *dotychczas rodzinne pomieszczenie w III w.*

W 1941 Maria, po wysiedleniu przez Niemców z Oporowa włączonego do Rzeszy, zamieszkała w Warszawie. Służbę w konspiracji podjęła w maju 1942 pełniąc, po ukończeniu kursów sanitarnych jako „Joanna Prus”, funkcję sanitariuszki 1 Rejonu I Obwodu Śródmieście Okręgu AK Warszawa. Równocześnie studiowała na tajnej SGGW.

W czasie Powstania jako sanitariuszka 12 kompanii baonu WSOP „Dzik” Zgrupowania „Róg”, dowodzonego przez mjr. S. Błaszczaka na terenie Starego Miasta, uczestniczyła w walkach o Ratusz, kościół Kanoniczek i o Bank Emisyjny, następnie w walkach na Tamce i o pałac Ostrogskich. Trzykrotnie ranna: 5 sierpnia podczas nalotu bombowego, 13 sierpnia przy wybuchu czołgu niemieckiego na ul. Kilińskiego oraz 8 września na kwaterach kompanii na Wspólnej 10, *Bank* (po wycofaniu się 12 kompanii ze Starego Miasta do Śródmieścia. Tam w szpitalu polowym amputowano jej nogę. Przeniesiona do szpitala przy ul. Jaworzyńskiej; stamtąd 19 października ewakuowana do Krakowa. Wiosną 1945 powróciła do Oporowa.

Maria Przeździecka Uchwałą Rady Państwa nr 0/158 z 17 II 1975 „Za wybitne zasługi w walce z hitlerowskim najeźdźcą” została odznaczona Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego Virtuti Militari. Była także odznaczona Żł.KZ, Krzyżem Partyzanckim, Warszawskim Krzyżem Powstańcym i in.

Po wojnie ukończyła studia rolnicze w Poznaniu. *Wspomnienie z 1945* (Tam zmarła po ciężkiej chorobie 27 XII 1986, *2 Poznań* pochowana w Warszawie w grobie rodzinnym na Cmentarzu Powązkowskim.

Ewentualne uzupełnienia biogramu znajdują się w tomie IV suplementarnym *Kamień* Słownika *zobacz* VM Kobiet.

AKHK, ko. Przeździecka M.; APAK, T. 3644/WSK; BKiO KP RP, Im. spis VM PRL 2, s. 288, poz. 2390;

Okolski T., *Batalion „Dzik” w Powstaniu Warszawskim*, Warszawa 1994, s. 383, 500 (fot.); Parfienowicz B., *Śladem wspomnień*, Gdańsk 1996, s. 104; Wesołowski, *PRL. Kaw. VM...*, s. 72

II Materiały uzupełniające relację

- Nekrolog M. Prześdzieckiej, „Życie Warszawy” nr 2 - 3/4.01.1986, ksero, k.1, s.1
- Nekrolog M. Prześdzieckiej, „Głos Wielkopolski” 3/4.01.1987, ksero, k.1, s.1.

Prof. H. Szewczyk 27 XII 2007 r. | 201. do p. 130/07 |

AK

+ 86 PRZEŹDZIECKA Maria
"JOANNA PRUS"

z. 27 XII 1986 r. w POZNANIU
pog. 5 I 1987 r. w WARSZAWIE

H
D.k.-

Nekrologi - Życie Warszawy nr 2 (13384) tydzień z 3-4 I 1987 r.

dece u prowa-
dzone do
komputerowe
9x 07

Z głębokim smutkiem zawiadamiamy, że dnia 27 grudnia 1986 roku, zmarła w Poznaniu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona św. sakramentami nasza droga kuzynka, wielka patriotka, która całe życie poświęciła Bogu, ludziom i Ojczyźnie

mgr inż. rolnik
S. + P.

MARIA PRZEŹDZIECKA

ps. Joanna Prus

Sanitariuszka AK Powstania Warszawskiego, zgrupowania „Roga”, batalionu „Dzika”, Odznaczona Krzyżem Srebrnym Orderu Virtuti Militari, Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Partyzanckim, Warszawskim Krzyżem Powstańczym i innymi. Nabożeństwo żałobne odbędzie się w kościele św. Karola Boromeusza na Powązkach dnia 5 stycznia 1987 r. o godz. 14, po którym nastąpi wyprowadzenie do grobu rodzinnego. Pogrzebeni w głębokim smutku

rodzina i przyjaciele

Dnia 27.XII.1986 r., odeszła na wieczną wartę

MARIA PRZEŹDZIECKA

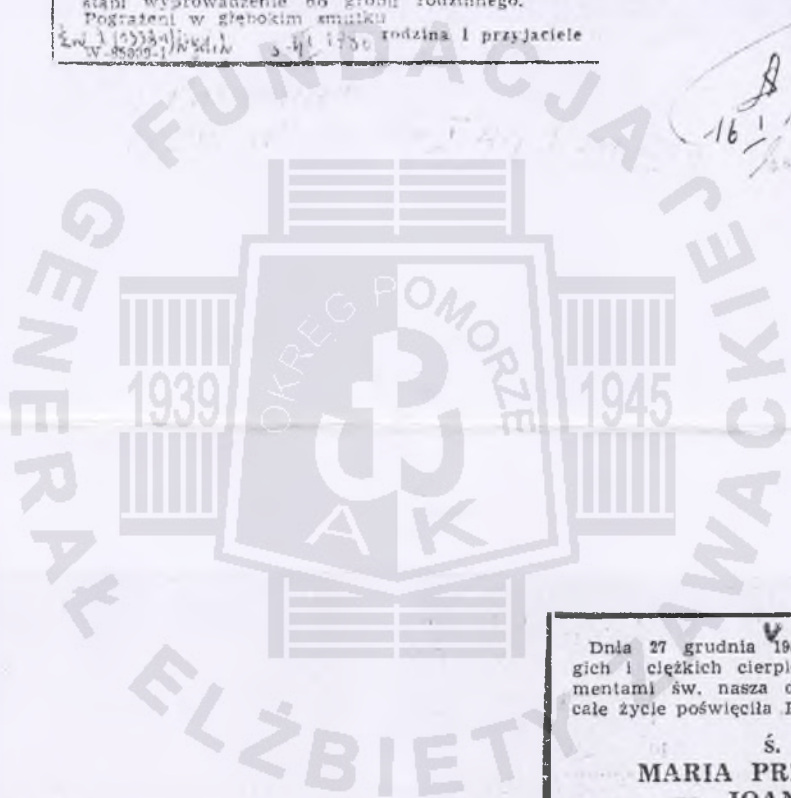
ps. „Joanna Prus”

żołnierz Armii Krajowej, uczestniczka Powstania Warszawskiego zgrupowania „Roga”, Odznaczona Srebrnym Krzyżem Virtuti Militari, Krzyżem Partyzanckim, Warszawskim Krzyżem Powstańczym i innymi. Uroczystości pogrzebowe odbędą się 5.I.1987 r. o godz. 14 w kościele św. Karola Boromeusza na Powązkach.

Zegnamy Cię Joanno,

W 2 (13384) tydzień z 3-4 I 1987 r. W-93513-1

rodzina i przyjaciele

16 I 1987

Dnia 27 grudnia 1986 roku zmarła po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św. nasza droga przyjaciółka, która całe życie poświęciła Bogu, ludziom i Ojczyźnie

ś. + p.

MARIA PRZEŹDZIECKA

ps. JOANNA PRUS

mgr inż. rolnik

sanitariuszka AK Powstania Warszawskiego Zgrupowania „Roga”, Batalion „Dzika”, odznaczona Krzyżem Srebrnym Orderu Virtuti Militari, Krzyżem Partyzanckim i Warszawskim Krzyżem Powstańczym.

Uroczystości pogrzebowe odbędą się w poniedziałek 5 stycznia o godz. 14 w kaplicy św. Boromeusza na Powązkach w Warszawie. Msza św. żałobna zostanie odprawiona dnia 2 lutego o godz. 11 w kościele Zbawiciela w Poznaniu.

Zostanie zawsze w naszej pamięci

Gros Wilkop 3/4.1.87

Grono przyjaciół

11114g

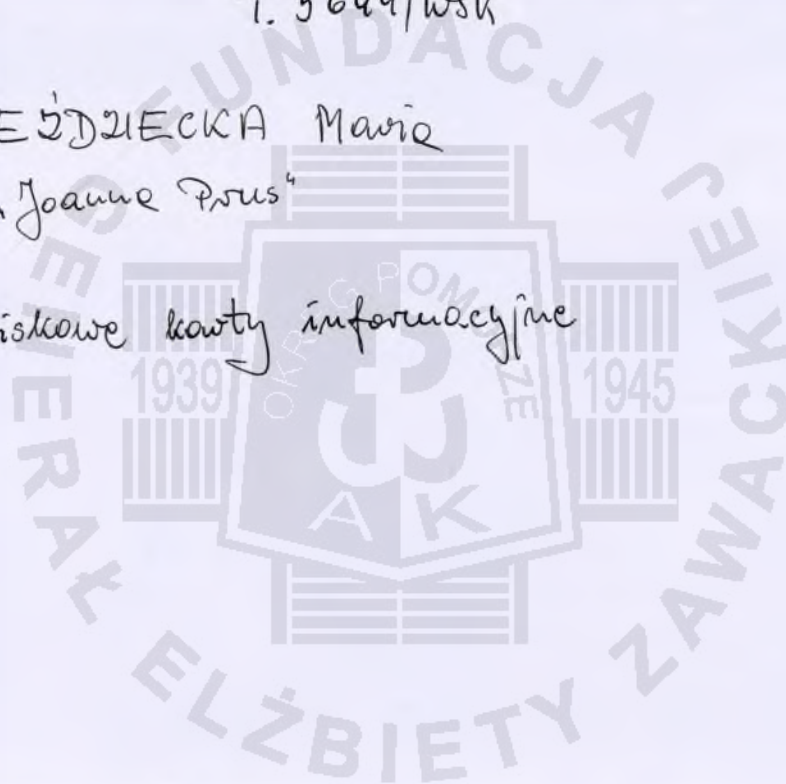
T. 3644/WSK

AK
W-we

PRZEJDZIĘCKA Maria

ps. „Joanna Prus”

↓ Nazwiskowe karty informacyjne

AKC
Powstanie
Warszawskie

PRZEZDZIĘKA I MARIA

Joanna Prus Tarcuska

rodz. 5. VIII 44 i 13. III 44. przy Wybuchu

rodz. 8. IX 44 odzn. krzyżem VIRTUTI MILITARI

Zob. Parfianowicz Barbara: Słownik Wspomnień

str. 104 / 38

mls
1997

P.H.
K9

Prusdrücke (II) Jarmine

ps. "Rysia"

- pedone z techniczn. Sekretariatu BZP
- Sekretariat Wydz. III (Propaganda) BZP Kurkowe
"Rysia", prowadząca fałszywą techn. Hydriatm
[kierownikiem Hydriatm był Włodzimierz
Szechowicz "Gospodar"]

[może to być zone gwałt. Murders
Wagława
S 439]

My Krawiec ... S 181

8934

Prusdrucka Maria

C. Bolesław

zdjęcie pomyłane ze zdjęciem
Marii Prusdruckiej córki Józefa
z Białegostoku

i

UM

AK
N-WE

PRZEZ DZIECKA Nemi'e

- H. Szweczyk przysłał o niej dane
w styczniu 1939

- przysłał 2 listy 1/130/07/

2 ob. koresp. E2 z H. Szweczykowską, list z 28 XII 06
1/22/2007 (B/28 e)

D.W. Top

i + PRZE'DZIECKA^{UM} Marie
PRZE'DZIECKI Janusz Franciszek AK
Pilonski, Pilonki W-w

ps. "Pilonki", "Prowdzić", "Pius", "Roch"
- szef oddziału IV "Wachlerze" (do III 1942 r.) "kwietnistwo"
do "Wachlerze" 2 TAP | Tajna Armia
Polska | - s. 30
- od X 1942 r. do likwidacji "Wachlerze"

Lab. Chlebowski C. "Wachlerze", W-w 1990,
s. 30, 52-54, 68, 83, 91, 365-367

Dkr. 504

ibib. uik | fot. 25/11

Verte

- objekt kierownictwo referatu legalizacyjnego w Oddziale I "Wechlowce" - s. 52-54
- oficer broni od VII 1942. odpowiedzialny za magazyn broni - s. 68
  - "pan (TAP), pierwszy szef oddz. IV, następnie szef oddz. IV A, oficer broni, drugi szef legalizacji oddz. I, ewentualny 26 VI 1943r., zginął w tymże roku" - s. 91

PRZEDZIECKI Franciszek
ps. "Komred", "Refel"

206. Sefora K. "Podziemne obrojanie
polskie 1939-1944" W-wa 2001, s. 15,
24, 28, 36, 37, 48, 50-52, 80, 81, 213, 220
ok. 25

9998/83
Poczetniczke Janina Maria
po "Maria" Rysia "Magdalena"
por WSK PK przydzielat Okręg PK Wm 0512
odznacz R 4, SK 22M M4 + A 1983
Wyjści z aktywa kawa przyznawano z SPP do Wzrostu ds
przyznat M 9mij do 22 30 I 2004 Kowal

i

PRZEJDZIECKA Marie

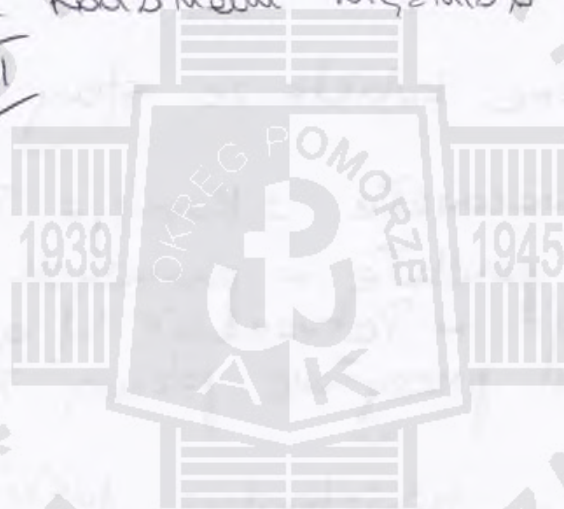
- "Zamożne kobiety ze stery ziemian-
skiej"
- współpracowała z Komisją Bibliotec-
zną powstałą w pierwszych miesiącach
okupacji w Piotrkowie i gromadziła
książki przesyłane później na Powieś/
Złoczewskę

2 tygodniowe "Ministerstwo polskiej Nierdy"
w-wo 1983 n. 1 s. 187, 228

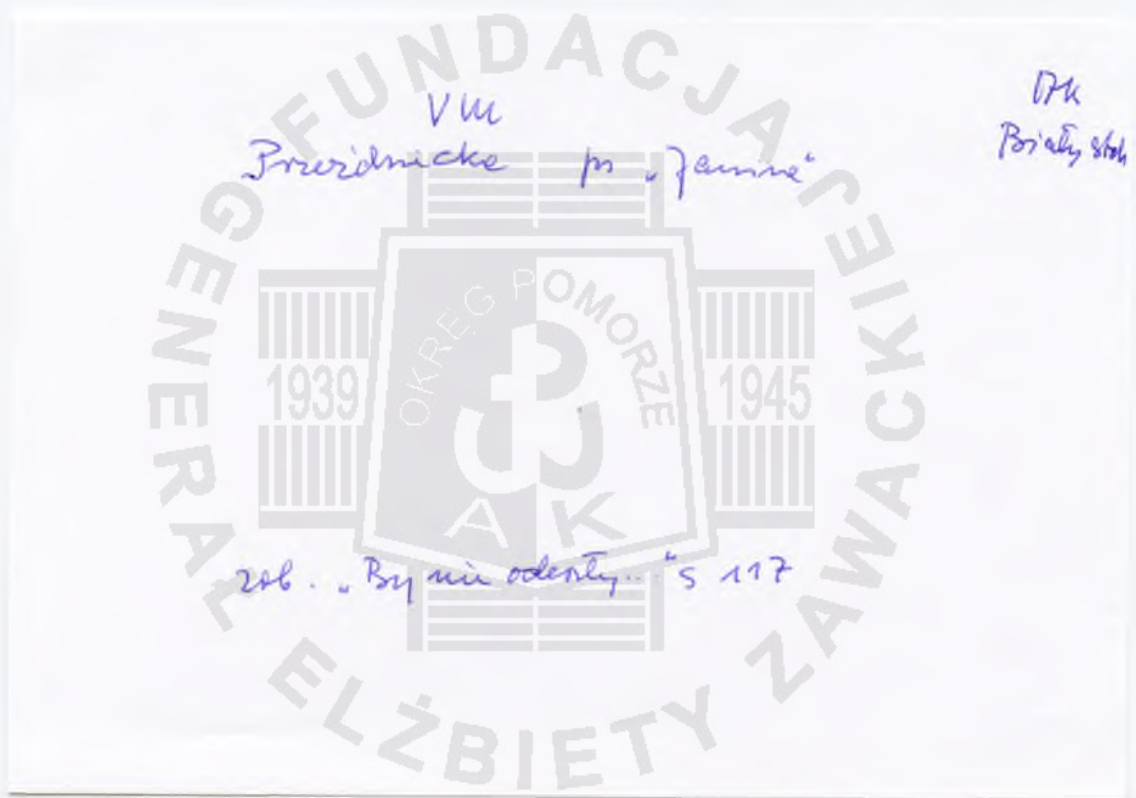
Dkr. II 03

verte

- kiewowmiczke terenowego kate opieki
nad Rodzinami Niezmiot w Śródmie-
ści

GENERALK
ELŻBIETY ZAWACKIEJ

VH?

176
kg

Przeźdrička Janine "Ryziá"
s. 187 termička Sekretariátu BVP

s. 383 Sekretariátu BVP kurovato Janine Přer-
dnické "Ryziá"

My Křkaviz n. 187, 383
206 ter " s. 455 biograf. Přezdnické Janine

		brak a Mr. Karty 405
1	Nazwisko	Przesiadańska
2	Imię	Maria
3	Data urodz./śmierci	
4	Stopień wojsk./tytuł	
5	Organizacja	
6	Przedk. org./jedn.	
7	Funkcja	
8	M. Kraja	
9	Źródło	PRL 2

zob
Przeździecka
Marta VM

PRZEZDZIECKA BALBINA

Białystok-
Warszawa

Lat 51. Chor. Białostocka
Harcerka. Opiekunka 3 żeńskiej
Druż. Grajewskiej. Żyła w Powstaniu
Warszawskim

Dane: Harcerki 1939-1945
Państwowe Wydawnictwo Naukowe
Warszawa 1983

DRut.
05 2002

26 08 2002.

Pani Profesor,

- 1) Informuję, że zastępuje p. Gilewicz, sekretarkę, która jest na urlopie aż do 9 IX.
- ✓ 2) Przekazuję zezwolenie od p. Julii Hakke (z rozmową telef.)
- ✓ 3) Eudoksja Rakowska już miała wysłane materiały uzeźniej.
- ✓ 4) Siewruk - Jwańska, LUP ma teczkę nr. 154S/USK, jest u Pani Profesor. Przy sobie ładną relację, także ksero dokumentów u tym VM.
5. Mania Przędziecka siostra Anieli Malanowskiej ma teczkę 2536/USK, też jest u Pani Profesor. Pan Sulej chyba ją pomylił z inną Przędziecką, która nie ma te czki.

verte

Przyznał się do tego u H-tie, na spotkaniu
u Przytasz. I dwóch zdjęksiou zrobił jeden biogram
ze zdjęciem M. Przedziędziej z 1904-05 Łowia Białystok
(z naszym zdjęciem) Nacet przesłał do Malenowskiej
czy siostra miała VM. Tym orderem był odznaczony ich
brat. Przesyłam kopię ostatniego listu Malenowskiej
Baroko serdecznie pozdrawiamy Państwa Profesor
A. Ręjska

AK
Kraśnik

B.

9

Pani Profesor,

23 IX 2002.

I radością informuję, że Danuta Przytasz
przysłała kilka pamiątek własnych do Muzeum, t.j.
t.j. na wystawę.

Drobiczki wykonane z chleba (rozawce, broszka)

w więzieniu przy Rakoniewiczy 4 lata 1945-46.

ryngel, oryginał dziennika z Powstania Warszawskiego.

czasopisma "Półka czarna". Wszystkie pamiątki pięknie

umocowane, z podpisami (historia ich powstania) i 4-rod. teatru.

Jak zwykle użycia duże ilości nekrologów i jest ciekawa

czy jej bratemu już jest opublikowany. Wzajemnie przysłała

rękopis swojego życiorysu.

Pani Profesor, z żalem muszę poinformować że,

vetu

Zdjęcie Marii Przeździeckiej ^{z Biuletynu} które nie ma VM ^{niezrytykowane}
z jej teorii ur. im. 2536, pan Sulej omyłkowo
skserował i umieścił w biogramie, który opracował
dla Pani Profesor. Zdjęcie to przysłała Malenowska
Alicja, siostra Marii. ^{z Biuletynu} Wyświadamia to jej p. Sulejowi
w liście u D. Prętasz. Proszę o zwrot tego zdjęcia
Marii Przeździeckiej córki Józefi i Apolonii. W biogramie
Przeździeckiej z VM była córka Bolesława. Pan Sulej
obecał wyświadczyć tę sprawę, dlatego poruszam ten temat.
Czekam i czekam kiedy przyle obiecane eksponaty
(włosze) p. Poliszewska z Zielonej Góry. Z pewnością kontaktować
bioda się udać. Może Pani Profesor zechce do niej, bardzo
proszę. Serdecznie pozdrawiamy Ania Rojalska

PREZIDIACEA

8934

~~T 25~~ / 1975

Wymagania kwalifikacyjne II

Prezidiaceka I

I

I

II

III

IV

V

VI

1. N

Mania

C. Bolešava

I

II

III

IV

V

VI

2. I, ps.

15 V 1921

194

194

194

194

194

194

3. ur.

200m

194

194

194

194

194

194

4. st.

PK 4002

194

194

194

194

194

194

5. Org.

PK 4002

194

194

194

194

194

194

6. przydz.

Plm. 1921

Zagryf. 1921

194

194

194

194

194

7. funkcje

Sam. 1921

194

194

194

194

194

194

8. nr

1921

194

194

194

194

194

194

9. źr.

WŁAŚT. PRL 1921

194

194

194

194

194

194

10. nr

1921

194

194

194

194

194

194

11. nr

1921

194

194

194

194

194

194

12. nr

1921

194

194

194

194

194

194

13. nr

1921

194

194

194

194

194

194

14. nr

1921

194

194

194

194

194

194

15. nr

1921

194

194

194

194

194

194

16. nr

1921

194

194

194

194

194

194

17. nr

1921

194

194

194

194

194

194

18. nr

1921

194

194

194

194

194

194

19. nr

1921

194

194

194

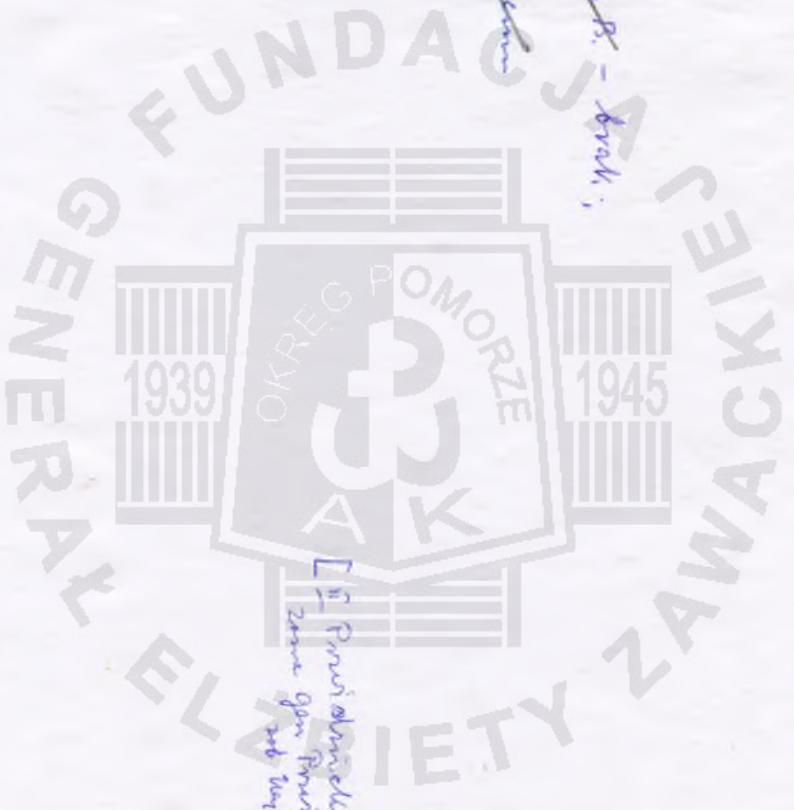
194

194

194

^{Województwo}
1. Przeszłocińska, Maria, — 1. 2. 1912, —, —, 16.07.1975, 3. 72

- 2.
  - 3.
  - 4.
  - 5.
  - 6.
  - 7.
  - 8.
  - 9.
  - 10.
- Przejeżdżając —, 20.07.1975, — Krak.,
Zapisać po mieście

[? Przeszłocińska ... być może
zamek przy Przeszłocińskiej 12 (od strony
ulicy Krakowskiej)]

Siostra Przeszłocińska z domu Kłopotnicka autorka o 1/2. 1912
2. 1912

PRZEŹDIECKA Maria

